

Na temelju članka 5. stavak (1) točka h) i članka 19. stavak (1) točka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17) i čl. 89., 90., 91., 92. i 248. Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/17), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 13.10.2017. godine donosi

ODLUKU O VELIKIM IZLOŽENOSTIMA

Članak 1.

Predmet

- (1) Odlukom o velikim izloženostima propisuju se minimalni zahtjevi u upravljanju velikim izloženostima kojima je banka izložena u svom poslovanju, a koji uključuju definiranje izloženosti, izračun vrijednosti izloženosti, definiranje velike izloženosti, ograničenje velikih izloženosti, usklađivanje sa zahtjevima za velike izloženosti, izračunavanje dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja, postupke kojima se sprječava banka da izbjegava dodatne kapitalne zahtjeve, priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika, izuzeća i izračun efekata primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, metode zamjene, utvrđivanje ukupne izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u vezi s transakcijama s odnosnom imovinom, utvrđivanje i upravljanje velikim izloženostima i izvještajne zahtjeve.
- (2) Ova odluka primjenjuje se na sve banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), kojima je Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) izdala bankarsku dozvolu.
- (3) Na pitanja vezana za upravljanje velikim izloženostima u bankama koja nisu definirana ovom odlukom, a definirana su zakonom ili drugim podzakonskim aktima, primjenjivat će se odredbe toga zakona ili drugog podzakonskog akta.
- (4) Banka je dužna nadzirati i kontrolirati svoje velike izloženosti u skladu s ovom odlukom.

Članak 2.

Definicije

Pojmovi koji se koriste u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- a) **Kontrolni udjel** - definirano člankom 2. točkom k) Zakona o bankama;
- b) **Povezane osobe** - definirano člankom 2. točkom u) Zakona o bankama;
Neovisno o alinejama 1) i 2) definicije grupe povezanih osoba iz članka 2. točke u) Zakona o bankama, kada centralna vlada definirana člankom 2. točkom u) Odluke o izračunavanju kapitala banke ima izravnu kontrolu, odnosno kontrolni udjel nad ili je izravno međusobno povezana s jednom ili više fizičkih ili pravnih osoba, grupa koju čine centralna vlada i sve fizičke ili pravne osobe nad kojima ona sukladno alineji 1) ima izravnu ili neizravnu kontrolu, odnosno kontrolni udjel ili je sukladno alineji 2) međusobno povezana s njima ne mora se smatrati grupom povezanih osoba. Umjesto toga, postojanje grupe povezanih osoba koju čine centralna vlada i druge fizičke ili pravne osobe može se procjenjivati posebno za svaku osobu nad kojom ona sukladno podtočki 1) ima izravnu kontrolu, odnosno kontrolni udjel ili s kojim je sukladno podtočki 2) izravno međusobno povezana i sve fizičke i pravne osobe nad kojima ta osoba sukladno alineji 1) ima kontrolu, odnosno kontrolni udjel ili koje su sukladno

alineji 2) međusobno povezane s tom osobom, uključujući centralnu vladu. Isto se odnosi na Vladu Federacije BiH, Vladu Republike Srpske i Vladu Brčko distrikta.

Za potrebe određivanja grupe povezanih osoba na temelju ekonomske ili financijske povezanosti, banka je dužna uzeti u obzir minimalno sljedeće kvalitativne kriterije:

- 1) Kada je 50% ili više bruto primanja ili bruto troškova jedne druge ugovorne strane (na godišnjoj razini) izvedeno iz transakcija s nekom drugom ugovornom stranom (npr. vlasnik stambenog/poslovnog objekta i zakupac koji plaća značajan dio kirije);
- 2) Kada je jedna druga ugovorna strana u potpunosti ili djelomično garantirala za izloženost neke druge ugovorne strane ili je na drugi način odgovorna, a izloženost je toliko značajna da će vjerojatno nastupiti status neizmirenja obaveza davatelja garancije;
- 3) Kada je poslovanje osobe (npr. proizvođača) ovisno o jednom ili više dobavljača, odnosno trgovaca i potrebno je duže vrijeme da se za njih nađe zamjena, odnosno kada je znatan dio proizvodnje određenog proizvođača namijenjen jednom kupcu;
- 4) Kada je očekivani izvor sredstava za otplatu kredita koji banka daje nekoj drugoj ugovornoj strani i ta druga ugovorna strana (primatelj kredita) nema drugog izvora prihoda iz kojih kredit može u potpunosti biti otplaćen;
- 5) Kada je vjerojatno da će financijski problemi jedne druge ugovorne strane izazvati poteškoće za ostale druge ugovorne strane u smislu potpune i pravodobne otplate obveza;
- 6) Kada je vjerojatno da će se nesolventnost ili status neizmirenja obveza jedne druge ugovorne strane povezivati s nesolventnošću ili statusom neizmirenja obveza drugih ugovornih strana;
- 7) Kada se dvije ili više drugih ugovornih strana oslanja na isti izvor za većinu svog financiranja i u slučaju statusa neizmirenja obveza zajedničkog izvora financiranja, te se ne može naći alternativni izvor financiranja – u ovom slučaju, problemi financiranja jedne druge ugovorne strane će se vjerojatno proširiti na neku drugu ugovornu stranu zbog jednosmjerne ili dvosmjerne ovisnosti o istom glavnom izvoru financiranja.

Mogu postojati okolnosti u kojima neki od prethodno navedenih kriterija ne bi automatski značili ekonomsku ili financijsku međupovezanost koja rezultira povezanošću dvije ili više drugih ugovornih strana. Pod uvjetom da banka može dokazati da jedna ugovorna strana koja je ekonomski usko povezana s nekom drugom ugovornom stranom može prevladati financijske teškoće ili čak status neizmirenja obveza te druge ugovorne strane, pronalaženjem alternativnih poslovnih partnera ili izvora financiranja u odgovarajućem roku, ne znači da automatski postoji ovisnost među osobama, nego je potrebno da banka utvrdi da li se financijske poteškoće mogu prenositi među osobama.

- c) **Matično društvo pravne osobe** - definirano člankom 2. točkom l) Zakona o bankama;
- d) **Ovisno društvo pravne osobe** - definirano člankom 2. točkom m) Zakona o bankama;
- e) **Regulatorni kapital (Priznati kapital)** – definirano člankom 2. točka kk) Zakona o bankama;
- f) **Transakcija** - izloženost raspoređena u klasu izloženosti iz točke n) članka 48. Odluke o izračunavanju kapitala banke i druge transakcije pri kojima postoji izloženost prema odnosnoj imovini;
- g) **Nepoznata osoba** - jedna hipotetska osoba kojoj banka dodjeljuje sve izloženosti za koje nije utvrdila dužnika, pod uvjetom da članak 18. stavak (2) točke a) i b) i članak 18. stavak (3) točka a) ove odluke nisu primjenjivi.

POGLAVLJE I

IZRAČUNAVANJE VELIKIH IZLOŽENOSTI

Članak 3.

Definicija izloženosti

Za potrebe ove odluke „izloženost“ je bilo koja imovina i izvanbilančna stavka koja se odnosi na kapitalne zahtjeve za kreditni rizik po standardiziranom pristupu bez primjene pondera rizika određenog stupnjem kreditne kvalitete i faktora konverzije za izvanbilančne stavke.

Članak 4.

Izračun vrijednosti izloženosti

- (1) Vrijednost izloženosti stavki imovine čini njezina knjigovodstvena vrijednost preostala nakon umanjena za rezerve za kreditne gubitke ili ispravke vrijednosti za kreditni rizik u zavisnosti što je veće po pojedinačnoj partiji, dodatnih vrijednosnih usklađenja u skladu s člankom 5. stavak (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke i smanjenja regulatornog kapitala povezanih sa stavkom imovine. Vrijednost izloženosti izvanbilančnih stavki čini njena knjigovodstvena vrijednost nakon umanjena za rezerve za kreditne gubitke ili rezerviranja po gubicima za izvanbilančne stavke, u zavisnosti što je veće po pojedinačnoj partiji.
- (2) Vrijednost izloženosti za ugovore iz Priloga II Odluke o izračunavanju kapitala banke izračunavaju se u skladu s jednom od metoda iz čl. 45., 46. i 47. Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (3) Banka koja izračunava kapitalne zahtjeve za svoje transakcije u knjizi trgovanja sukladno kapitalnim zahtjevima za pozicijski rizik, odnosno čl. od 116. do 136. Odluke o izračunavanju kapitala banaka i dijelom VI Odluke o izračunavanju kapitala banke vezano za kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ispоруke izračunavaju izloženosti prema pojedinačnim osobama koje proizlaze iz knjige trgovanja zbrajanjem sljedećih stavki:
 - a) Viška dugih pozicija banke nad njenim kratkim pozicijama u svim financijskim instrumentima koje je izdala određena osoba, pri čemu se neto pozicija u svakom pojedinom instrumentu izračunava sukladno metodama iz dijela Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnose na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijski rizik;
 - b) neto izloženost za poslove pružanja usluge pokroviteljstva emisije dužničkih ili vlasničkih instrumenata. Neto izloženost se izračunava na način da se od iznosa vrijednosnih papira za koje je banka preuzela obvezu otkupa oduzme iznos vrijednosnih papira za koje je banka zaključila ugovor s trećom stranom o otkupu, te umanjeno za faktore iz članka 133. Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Banka je dužna uspostaviti sustave praćenja i kontrole svojih izloženosti proisteklih iz poslova pružanja usluge pokroviteljstva emisije između vremena nastanka obveze i sljedećeg radnog dana u vezi s prirodom rizika koji proizlazi iz poslovanja na relevantnim tržištima;
 - c) izloženosti koje proizlaze iz transakcija s tom osobom koje se odnose na rizik namirenja/ispоруke pri čemu se vrijednost izloženosti izračunava u skladu s dijelom VI Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (4) Ukupne izloženosti prema pojedinačnim osobama ili grupama povezanih osoba izračunavaju se zbrajanjem izloženosti u knjizi trgovanja i bankarskoj knjizi.
- (5) Izloženosti prema grupama povezanih osoba izračunavaju se zbrajanjem izloženosti prema pojedinačnim osobama iz grupe.
- (6) Izloženosti ne uključuju sljedeće:
 - a) u slučaju transakcija kupoprodaje valute, izloženosti nastale u redovnom roku namirenja ne dužem od dva radna dana nakon datuma izvršenog plaćanja;

- b) u slučaju transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnih papira, izloženosti nastale u redovnom roku namirenja, ne dužem od pet radnih dana nakon datuma izvršenog plaćanja ili isporuke vrijednosnih papira, ovisno o tome što nastupi ranije;
 - c) u slučaju pružanja usluga prijenosa novčanih sredstava, uključujući usluge pružanja platnog prometa, poravnanja i namirenja u svim valutama i korespondentnog bankarstva ili usluga poravnanja, namirenja i usluga skrbništva (engl. custody) financijskih instrumenata, odgođene priljeve sredstava, te druge izloženosti koje proizlaze iz poslovanja klijenata, a koje ne traju duže od sljedećeg radnog dana;
 - d) u slučaju pružanja usluga prijenosa novčanih sredstava uključujući pružanje usluge platnog prometa, poravnanja i namirenja u svim valutama i usluga korespondentnog bankarstva, unutar dnevne izloženosti prema bankama koje pružaju navedene usluge;
 - e) izloženosti koje predstavljaju odbitnu stavku od regulatornog kapitala u skladu s čl. 9., 19. i 25. Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- (7) Kako bi se utvrdila ukupna izloženost prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba prema kojima banka ima izloženosti na temelju transakcija u obliku udjela ili dionica u investicijskim fondovima ili na temelju drugih transakcija po kojima postoji izloženost prema odnosnoj imovini, banka procjenjuje svoje odnosne izloženosti ovisno o strukturi transakcije i rizika odnosne izloženosti transakcije, a radi utvrđivanja predstavlja li ona dodatnu izloženost.

Članak 5.

Definicija velike izloženosti

Izloženost banke prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba smatra se velikom izloženošću ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10% njenog priznatog kapitala.

Članak 6.

Ograničenje velikih izloženosti

- (1) Zbir izloženosti banke prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika sukladno čl. od 10. do 13. ove odluke ne smije prelaziti 25% njenog priznatog kapitala.
- (2) U skladu s člankom 7. ove odluke, banka je dužna u svakom trenutku poštovati relevantno ograničenje iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Ograničenja iz stavka (1) ovoga članka mogu se prekoračiti samo u iznimnim slučajevima za izloženosti u knjizi trgovanja banke, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) prekoračenje u odnosu na ograničenje iz stavka (1) ovoga članka proizlazi u potpunosti iz knjige trgovanja;
 - b) banka je dužna ispuniti dodatni kapitalni zahtjev u vezi s prekoračenjem ograničenja iz stavka (1) ovoga članka koji se izračunava u skladu s čl. 8. i 9. ove odluke;
 - c) ako je od prekoračenja prošlo 10 ili manje dana, izloženost u knjizi trgovanja prema toj osobi ili toj grupi povezanih osoba ne smije prelaziti 500% priznatog kapitala banke;
 - d) sva prekoračenja koja traju duže od 10 dana zajedno ne prelaze 600% priznatog kapitala banke.
- (4) Zbir izloženosti prema Vladi BiH, Vladi FBiH, Vladi RS-a i Vladi Brčko Distrikta ne smije prelaziti 300% priznatog kapitala banke.
- (5) U svakom od slučajeva prekoračenja ograničenja, banka bez odgađanja obavještava Agenciju o iznosu prekoračenja i nazivu osobe na koju se prekoračenje odnosi, te kada je to primjenjivo, o nazivu grupe povezanih osoba na koje se prekoračenje odnosi.

- (6) Za potrebe velikih izloženosti garancije izdane od strane matičnog društva banke ili bilo koje povezane osobe matičnog društva banke ne priznaje se kao nematerijalna kreditna zaštita.

Članak 7.

Usklađivanje sa zahtjevima za velike izloženosti

Ako u iznimnom slučaju izloženosti prelaze ograničenje iz članka 6. ove odluke, banka je dužna o vrijednosti izloženosti bez odgađanja obavijestiti Agenciju, koja može, ako to okolnosti opravdavaju, dopustiti banci određeno razdoblje za usklađivanje s tim ograničenjima.

Članak 8.

Izračunavanje dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja

- (1) Prekoračenje iz članka 6. stavka 3. točke b) ove odluke izračunava se izborom onih stavki ukupne izloženosti u knjizi trgovanja prema određenoj osobi ili grupi povezanih osoba koje nose najveći zahtjev za specifični rizik iz dijela VIII Kapitalni zahtjevi za tržišni rizik, koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike (čl. 116. - 136. Odluke o izračunavanju kapitala banke) i dijela VI kapitalnog zahtjeva za rizik namirenja/ispоруke Odluke o izračunavanju kapitala banke čiji je zbroj jednak prekoračenju iz članka 6. stavak (3) točke a) ove odluke.
- (2) Ako prekoračenje nije trajalo duže od 10 dana, dodatni kapitalni zahtjev iznosi 200% iznosa zahtjeva iz stavka 1. za navedene stavke.
- (3) U razdoblju od 10 dana od nastanka prekoračenja, stavke koje čine prekoračenje, odabrane sukladno stavku (1) ovoga članka, raspoređuju se u odgovarajuće redove u koloni 1. iz Tablice 1., prema rastućem redoslijedu kapitalnih zahtjeva za specifični rizik iz dijela VIII Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike i dijela VI Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ispоруke. Dodatni kapitalni zahtjev jednak je zbroju kapitalnih zahtjeva za specifični rizik iz dijela VIII Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za pozicijski rizik i dijela VI predmetne Odluke koji se odnosi na kapitalni zahtjev za rizik namirenja/ isporučke za te stavke pomnožene s odgovarajućim faktorom iz kolone 2. Tablice 1.

Tabela 1.

Kolona 1.: Prekoračenje ograničenja (na temelju postotka priznatog kapitala)	Kolona 2.: Faktori
Do 40%	200%
Od 40% do 60%	300%
Od 60% do 80%	400%
Od 80% do 100%	500%
Od 100% do 250%	600%
Više od 250%	900%

Članak 9.

Postupci kojima se sprječava banka da izbjegava dodatne kapitalne zahtjeve

- (1) Banka ne smije izbjegavati dodatne kapitalne zahtjeve iz članka 8. ove odluke kojima podliježe u vezi s izloženostima koje prelaze ograničenje iz članka 6. stavka (1) ove odluke kada navedene

izloženosti traju duže od 10 dana, tako da privremeno prenesu navedene izloženosti drugom društvu, bilo da je ono u istoj grupi ili ne, niti poduzimanjem fiktivnih transakcija za zatvaranje izloženosti tijekom spomenutog desetodnevnog razdoblja te kreiranjem novih izloženosti.

- (2) Banka je dužna imati sustave koji osiguravaju da Agencija bude bez odgađanja obaviještena o svakom prijenosu iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 10.

Priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika

- (1) Ako je prema čl. 11., 12. i 13. ove odluke, dopušteno priznavanje materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite, ona mora ispunjavati zahtjeve za priznavanje i ostale zahtjeve iz dijela V Odluke o izračunavanju kapitala banke koji se odnose na tehnike smanjenja kreditnog rizika.
- (2) Banka je dužna analizirati, u mjeri u kojoj je to moguće, svoje izloženosti prema izdavateljima kolaterale, pružateljima nematerijalne kreditne zaštite i odnosnoj imovini u skladu s člankom 4. stavkom (7) ove odluke radi utvrđivanja mogućih koncentracija, te prema potrebi poduzimati mjere i obavještavati Agenciju o istom.

Članak 11.

Izuzeća

Izloženosti koje su izuzete od primjene članka 6. stavka (1) ove odluke su:

- a) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od centralnih vlada, centralnih banaka i Vlade BiH kojima se u skladu s člankom 50. Odluke o izračunavanju kapitala banke, dodjeljuje ponder rizika 0%;
- b) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od Vlade Federacije BiH, Vlade Republike Srpske, Vlade Distrikta Brčko kojima se u skladu s člankom 51. Odluke o izračunavanju kapitala banke, dodjeljuje ponder rizika 0%;
- c) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja od međunarodnih organizacija ili multilateralnih razvojnih banaka kojima bi se u skladu s čl. 53. i 54. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, a koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, dodijelio ponder rizika 0%;
- d) stavke imovine koje predstavljaju potraživanja osigurana eksplicitnim garancijama osoba iz točaka a), b) i c) ovoga članka;
- e) ostale izloženosti prema ili za koje garantiraju osobe iz točaka a), b) i c) ovoga članka;
- f) stavke imovine i ostale izloženosti osigurane kolateralom u obliku gotovinskih pologa položenih u banku kreditora;
- g) stavke imovine i ostale izloženosti osigurane kolateralom u obliku certifikata o depozitu koje je izdala banka kreditor i koji je deponiran kod banke kreditora;
- h) izloženosti koje proizlaze iz neiskorištenih kreditnih linija koje su u Prilogu I Odluke o izračunavanju kapitala banke klasificirane kao izvanbilančne stavke niskog rizika te pod uvjetom da je sporazum sklopljen s osobom ili grupom povezanih osoba u skladu s kojim se neiskorišteni dio linije može povući samo ako se utvrdi da to neće prouzrokovati prekoračenje ograničenja iz članka 6. stavak (1) ove odluke.

Članak 12.

Izračun efekata primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika

- (1) Prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti za potrebe članka 6. stavka (1) ove odluke, banka može primjenjivati potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E*) izračunatu sukladno dijelu V

Odluke o izračunavanju kapitala banke koja se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika, korektivne faktore i vrijednost prilagođenu za ročnu neusklađenost.

- (2) Banka koja primjenjuje složenu metodu financijskog kolaterala prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti za potrebe članka 6. stavka (1) ove odluke dužna je povremeno provoditi testiranje otpornosti na stres koncentracije kreditnog rizika, uzimajući u obzir vrijednost, koja se može realizirati naplatom primljenog kolaterala. Povremeno testiranje otpornosti na stres iz ovoga stavka odnosi se na rizike koji proizlaze iz potencijalnih promjena tržišnih uvjeta koji bi mogli negativno utjecati na adekvatnost regulatornog kapitala banke, kao i na rizike koji proizlaze iz realizacije naplate iz kolaterala u stresnim situacijama.
- (3) Provedena testiranja otpornosti na stres moraju biti adekvatna za procjenu takvih rizika. U slučaju da takvo povremeno testiranje otpornosti na stres pokaže da bi iznos naplate u slučaju realizacije kolaterala bio manji od iznosa koji bi se priznao kod složene metode financijskog kolaterala, vrijednost kolaterala koja se smije priznati prilikom izračunavanja vrijednosti izloženosti za potrebe članka 6. stavka (1) ove odluke umanjuje se za izračunatu razliku.
Banka koja primjenjuje složenu metodu financijskog kolaterala dužna je u svoje strategije za upravljanje rizikom koncentracije uključiti sljedeće:
 - a) politike i procedure za upravljanje rizicima koji proizlaze iz ročne neusklađenosti između izloženosti i svih kreditnih zaštita tih izloženosti;
 - b) politike i procedure u slučaju kada testiranje otpornosti na stres pokaže da bi iznos naplate u slučaju realizacije kolaterala bio manji od iznosa koji bi se priznao kod složene metode financijskog kolaterala;
 - c) politike i procedure koje se odnose na rizik koncentracije koji proizlaze iz primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, te posebno velikih indirektnih kreditnih izloženosti, na primjer, prema jednom izdavatelju vrijednosnih papira koji se uzimaju kao kolaterala.

Članak 13.

Metoda zamjena

- (1) Ako za izloženost prema klijentu garantira treća strana ili ako je ona osigurana kolateralom koji je izdala treća strana, banka može:
 - a) smatrati dio izloženosti koji je osiguran garancijom treće strane izloženošću prema toj trećoj strani, a ne prema klijentu, osim u slučaju kada je garanciju izdalo matično društvo pravne osobe ili ovisno društvo pravne osobe, pod uvjetom da bi neosiguranoj izloženosti prema pružatelju zaštite u skladu s dijelom III Odluke o izračunavanju kapitala banke, koji se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik bio dodijeljen jednak ili manji ponder rizika nego ponder rizika dodijeljen neosiguranoj izloženosti prema klijentu;
 - b) smatrati dio izloženosti osiguran tržišnom vrijednošću priznatog kolaterala izloženošću prema toj trećoj strani, a ne prema klijentu, pod uvjetom da je izloženost osigurana kolateralom te pod uvjetom da bi osiguranom dijelu izloženosti u skladu s dijelom III Odluke o izračunavanju kapitala banke, koja se odnosi na izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik bio dodijeljen jednak ili manji ponder rizika nego ponder rizika dodijeljen neosiguranoj izloženosti prema klijentu. Banka ne smije primjenjivati ovaj pristup ako postoji neusklađenost između dospjeća izloženosti i dospjeća zaštite.
- (2) Banka primjenjuje stavak (1) točku a):
 - a) ako je garancija nominirana u različitoj valuti od one u kojoj je nominirana izloženost, iznos izloženosti za koji se smatra da je pokriven izračunava se sukladno odredbama o postupanju s valutnom neusklađenošću za nematerijalnu kreditnu zaštitu iz dijela V Odluke o izračunavanju kapitala banke, koji se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika;

- b) neusklađenost između dospjeća izloženosti i dospjeća zaštite tretira se sukladno odredbama o postupanju s ročnom neusklađenošću iz dijela V Odluke o izračunavanju kapitala banke, koji se odnosi na tehnike smanjenja kreditnog rizika.

POGLAVLJE II

UTVRĐIVANJE UKUPNE IZLOŽENOSTI PREMA JEDNOJ OSOBI ILI GRUPI POVEZANIH OSOBA U VEZI S TRANSAKCIJAMA S ODNOSNOM IMOVINOM

Članak 14.

Utvrđivanje ukupne izloženosti

- (1) Kako bi se utvrdila ukupna izloženost prema određenom dužniku koja proizlazi iz izloženosti banke prema određenoj transakciji s odnosnom imovinom, potrebno je prvo utvrditi vrijednost izloženosti za svaku od tih izloženosti pojedinačno. Ukupna vrijednost izloženosti predstavlja zbroj pojedinačnih izloženosti, ali ona ne smije biti veća od vrijednosti izloženosti koja proizlazi iz same odnosne imovine.
- (2) Uvjeti i metodologije koji se primjenjuju na izračunavanje izloženosti prema transakcijama s odnosnom imovinom moraju biti isti, neovisno o tome da li se izloženosti nalaze u knjizi trgovanja ili u bankarskoj knjizi.

Članak 15.

Utvrđivanje izloženosti koje proizlaze iz transakcija

- (1) Banka utvrđuje utjecaj određene transakcije na ukupnu izloženost prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u skladu s metodologijom utvrđenom u čl. 16., 17. i 18. ove odluke. Banka za svaku odnosnu imovinu posebno određuje njenu izloženost prema toj odnosnoj imovini u skladu s člankom 17. ove odluke.
- (2) Banka ocjenjuje da li određena transakcija predstavlja dodatnu izloženost u skladu s člankom 19. ove odluke.

Članak 16.

Odnosne izloženosti prema transakcijama koje i same imaju odnosnu imovinu

- (1) Pri procjenjivanju odnosnih izloženosti transakcije (transakcija A) koja i sama ima odnosnu izloženost prema nekoj drugoj transakciji (transakcija B), banka za potrebe čl. 17. i 18. ove odluke, tretira odnosnu izloženost prema transakciji B kao zamjenu za izloženost prema transakciji B.
- (2) Stavak (1) ovoga članka primjenjuje se sve dok su odnosne izloženosti, izloženosti transakcijama s odnosnom imovinom.

Članak 17.

Izračunavanje vrijednosti izloženosti

- (1) Izloženost banke prema odnosnoj imovini transakcije odgovara nižoj od sljedećih vrijednosti:
 - a) vrijednost izloženosti koja proizlazi iz odnosne imovine;
 - b) ukupna vrijednost izloženosti banke prema odnosnoj imovini koja proizlazi iz svih izloženosti banke prema transakciji.
- (2) Za svaku izloženost banke prema transakciji, vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini utvrđuje se kako slijedi:

- a) ako su izloženosti svih ulagača u predmetnoj transakciji jednako rangirane, vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini jednaka je proporcionalnom udjelu izloženosti banke prema transakciji pomnoženoj sa vrijednošću izloženosti koja proizlazi iz odnosne imovine;
 - b) osim u slučajevima iz točke a), vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini jednaka je proporcionalnom udjelu izloženosti banke prema transakciji pomnoženoj sa nižom od sljedećih vrijednosti:
 - 1) vrijednošću izloženosti koja proizlazi iz odnosne imovine;
 - 2) ukupnom vrijednošću izloženosti banke prema transakciji zajedno sa svim ostalim izloženostima prema toj transakciji koje su rangirane jednako kao i izloženost banke.
- (3) Proporcionalni udjel izloženosti banke prema transakciji je vrijednost izloženosti banke podijeljena s ukupnom vrijednošću izloženosti banke i svih ostalih izloženosti prema toj transakciji koje su rangirane jednako kao i izloženost banke. U slučaju da za odnosnu imovinu nastupi status neizmirenja obveza, gubici se uvijek raspoređuju između izloženosti koje su jednako rangirane, odnosno proporcionalno udjelu svake od tih izloženosti. Ukupan gubitak banke ograničen je na potpuni gubitak odnosne imovine koji odgovara udjelu izloženosti banke u ukupnoj vrijednosti svih izloženosti koje su jednako rangirane. Vrijednost izloženosti prema odnosnoj imovini zavisi isključivo od proporcionalnog udjela izloženosti ulagača u odnosu na izloženosti svih ulagača.

Članak 18.

Postupak za utvrđivanje utjecaja odnosnih izloženosti na ukupne izloženosti

- (1) Za svaku izloženost kreditnom riziku za koju je utvrđen identitet dužnika, vrijednost izloženosti prema odgovarajućoj odnosnoj imovini banka uključuje u izračunavanje ukupne izloženosti prema tom dužniku kao pojedinačnoj osobi ili grupi povezanih osoba kojoj taj dužnik pripada.
- (2) Ako banka nije utvrdila identitet dužnika odnosne izloženosti kreditnom riziku ili ako banka ne može potvrditi da odnosna izloženost nije izloženost kreditnom riziku, banka tu izloženost dodjeljuje kako slijedi:
 - a) ako vrijednost izloženosti ne prelazi 0,25% priznatog kapitala banke, banka tu izloženost dodjeljuje transakciji kao posebnoj osobi.
Ukoliko banka nije u mogućnosti utvrditi sve dužnike odnosne imovine transakcija u koje ulaže i ako je izloženost prema odnosnoj imovini dovoljno mala da njezin utjecaj nije značajan za ukupnu izloženost prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba, takvu izloženost treba dodijeliti transakciji kao posebnoj osobi. Ukupna vrijednost takvih izloženosti prema odnosnoj imovini iste transakcije i dalje podliježe ograničenju velikih izloženosti koje se primjenjuje na tu transakciju. Utjecaj odnosne imovine na ukupnu izloženost nije značajan ukoliko je potrebno najmanje 100 izloženosti odnosnoj imovini transakcije da se dostigne ograničenje od 25% priznatog kapitala banke. Vrijednost izloženosti ne bi smjela prelaziti 0,25% priznatog kapitala banke;
 - b) ako izloženost iznosi 0,25% priznatog kapitala banke ili više od te vrijednosti, te ako banka može osigurati da odnosne izloženosti transakcije nisu povezane s drugim izloženostima u njenom portfelju, uključujući odnosne izloženosti iz drugih transakcija, banka tu izloženost dodjeljuje transakciji kao posebnoj osobi;
 - c) osim u slučajevima navedenima u točkama a) i b), banka tu izloženost dodjeljuje nepoznatoj osobi. Kako bi se spriječila neograničena ukupna izloženost kao posljedica nedostatka informacija, izloženosti čije vrijednosti prelaze 0,25% priznatog kapitala banke i za koje nisu dostupne informacije o dužniku, trebaju se dodijeliti hipotetskoj osobi (nepoznatoj osobi) na koju bi trebalo primijeniti ograničenje velikih izloženosti od 25%.

- (3) Ako banka ne može razlikovati odnosne izloženosti transakcije, ukupnu vrijednost svojih izloženosti banka dodjeljuje transakciji kako slijedi:
- ako ukupna vrijednost izloženosti ne prelazi 0,25% priznatog kapitala banke, banka tu ukupnu vrijednost izloženosti dodjeljuje transakciji kao posebnoj osobi;
 - osim u slučaju navedenom u točki a), banka tu ukupnu vrijednost izloženosti dodjeljuje nepoznatoj osobi.
- (4) Za potrebe st. (1) i (2) ovoga članka, banka redovno, a najmanje jednom mjesečno, prati takve transakcije zbog mogućih promjena u sastavu i relativnom udjelu odnosnih izloženosti.

Članak 19.

Dodatna izloženost koju čini struktura transakcije

- (1) Struktura transakcije ne čini dodatnu izloženost ako transakcija ispunjava oba sljedeća uvjeta:
- pravna i operativna struktura transakcije definirana je tako da ne dopušta da osoba koje upravlja transakcijom ili treće lice preusmjerava bilo koji novčani tok koji proizlazi iz transakcije prema osobama koje sukladno uvjetima transakcije nemaju pravo primiti te novčane tokove;
 - ni od izdatelja ni od bilo koje druge osobe ne može se zahtijevati da u okviru transakcije izvrše plaćanje banci dodatno uz novčane tokove iz odnosne imovine ili kao predujam za njih.
- (2) Dodatna izloženost ne priznaje se za investicijske fondove koji ulažu u prenosive vrijednosne papire, jer se novčani tokovi ne smiju preusmjeravati osobama koje ih nemaju pravo primiti.

Članak 20.

Sposobnost utvrđivanja i upravljanja velikim izloženostima

- (1) Banka je dužna uspostaviti primjerene administrativne i računovodstvene postupke i odgovarajuće mehanizme unutarnje kontrole za potrebe utvrđivanja, upravljanja, praćenja, izvješćivanja i evidentiranja velikih izloženosti i njihovih naknadnih promjena sukladno ovoj Odluci.
- (2) Banka je dužna uspostaviti sustav unutarnjih kontrola kojima će se onemogućiti privremeni prijenos postojećih izloženosti na drugu osobu u svrhu fiktivnog zatvaranja postojećih izloženosti i kreiranja nove izloženosti.
- (3) Banka je dužna uspostaviti sustav koji osigurava da bez odgađanja izvješćuje Agenciju o prijenosima izloženosti iz prethodnog stavka ovoga članka.
- (4) Unutarnja revizija dužna je kontinuirano ocjenjivati efikasnost i primjenu politika i procedura, te efikasnost sustava unutarnjih kontrola iz ovoga članka.

Članak 21.

Izvještajni zahtjevi

- (1) Banka je dužna Agenciji dostavljati sljedeće informacije o svim velikim izloženostima, uključujući velike izloženosti na koje se ne primjenjuje članak 6., stavak (1) ove odluke:
- podatke o osobi ili grupi povezanih osoba prema kojima banka ima veliku izloženost;
 - vrijednost izloženosti prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, ako je to primjenjivo;
 - ako je primjenjivo, vrstu materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite;
 - vrijednost izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika izračunata za potrebe članka 6., stavka (1) ove odluke.
- (2) Izvješćivanje se provodi kvartalno.

Članak 22.

Prijelazne i završne odredbe

- (1) Za prekoračenje ograničenja propisanih ovom odlukom koja su nastala prije stupanja na snagu ove odluke, banka je dužna dobiti mišljenje Agencije na plan za usklađivanje prekoračenja izloženosti.
- (2) Direktor Agencije će u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ove odluke donijeti Uputu za primjenu i izradu izvješća banke, kojim će se detaljnije propisati izvješćivanje, te način i metodologiju popunjavanja obrazaca, a koji su sastavni dio navedene Upute.
- (3) Izvješća za 2017. godinu Agenciji se dostavljaju sukladno odredbama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj: 48/12), a u prijelaznom razdoblju od 1.1. do 31.12.2018. se sva propisana izvješćivanja prema Agenciji dostavljaju istodobno sukladno odredbama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj: 48/12) i u skladu s ovom odlukom.
- (4) Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj: 48/12), osim članka 11., kojim su propisani način i rokovi izvješćivanja, za razdoblje navedeno u stavku (3) ovog članka.

Članak 23.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O.-08-03/17
Sarajevo, 13.10.2017.godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

mr. sc. Ljerka Marić, dipl.oec., s.r.